

APSTIPRINĀTS
ar Vaboles pagasta pārvaldes
vadītājas 2016.gada 05.septembra
rīkojumu Nr. 1.-9/40

Vaboles pagasta bibliotēkas attīstības stratēģija 2016 – 2019

Vabolē
2016

SATURS

1. Vaboles pagasta bibliotēkas attīstības stratēģijas radīšanas mērķi un uzdevumi.
2. Vispārīgs pagasta un bibliotēkas apkalpojamo lietotāju loka raksturojums.
3. Vaboles pagasta bibliotēkas vēsture un šodiena.
4. Esošās situācijas analīze:
 - 4.1. Atrašanās vieta un telpas;
 - 4.2. Bibliotēkas struktūra un funkcijas;
 - 4.3. Bibliotēkas funkciju veikšanai nepieciešamie līdzekļi;
 - 4.4. Darbinieku kvalifikācija;
 - 4.5. Bibliotēkas akreditācija.
5. Nākotnes vīzija.
6. Rīcības plāns attīstības mērķu sasniegšanai.
7. Noslēgums.

1. VABOLES PAGASTA BIBLIOTĒKAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS RADĪŠANAS MĒRĶI UN UZDEVUMI.

Vaboles pagasta bibliotēka ir Vaboles pagasta pārvaldes struktūrvienība, kas pilda pirmā līmeņa bibliotēkas funkcijas. Bibliotēka akreditēta 2009. gada 21. septembrī kā vietējas nozīmes bibliotēka, akreditācijas apliecības Nr. 616.

Bibliotēkas darbības stratēģija 2016. – 2019. gadam ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, kura mērķis ir izstrādāt bibliotēkas darbības un attīstības prioritātes nākamajiem trim gadiem. Dokumentā analizēta esošā situācija, definēta misija, vīzija un bibliotēkas darbības pamatprincipi, izvirzīti jauni darbības mērķi un noteikti uzdevumi to sasniegšanai.

Dokuments paredzēts ne tikai bibliotēkas iekšējai lietošanai, bet arī sniedz ieskatu bibliotēkas problēmās un to risinājumu variantos gan vietējai pašvaldībai, gan sabiedrībai. Attīstības stratēģijas izstrāde palīdz arī apzināt mūsu bibliotēkas potenciālu kā Latvijas, Eiropas un pasaules bibliotēku tīkla sastāvdaļu.

2. VISPĀRĪGS PAGASTA UN BIBLIOTĒKAS APKALPOJAMO LIETOTĀJU LOKA RAKSTUROJUMS.

2016. gadā Vaboles pagastā deklarēti 765 iedzīvotāji. Pagastā ir specifisks un bagāts kultūras mantojums – tautas tradīcijas, amatnieki, lietišķais mantojums, apbūve, lielākā ceļmalas krucifiksu grupa Latgalē un citas kultūrvēsturiskas bagātības. Pagasta centrā, cieši līdzās cita citai atrodas Vaboles vidusskola, pagasta kultūras nams, Skrindu dzimtas muzejs un pagasta bibliotēka.

Vaboles pagasta bibliotēka ir pirmā līmeņa bibliotēka, kura 2015. gadā apkalpoja 309 lasītājus un to ģimenes locekļus. Mūsu lasītāju pulkā bija 132 pirmsskolas vecuma bērni un 1.- 9. klašu skolēni un 177 pieaugušie.

3. VABOLES PAGASTA BIBLIOTĒKAS VĒSTURE UN ŠODIENA.

Mūsu pagasta bibliotēka dibināta 1946. gada maijā kā Osogola pagasta bibliotēka. Apvienojoties vairākiem pagastiem 20. gadsimta 60.-jos gados bibliotēka ir pārdēvēta par Vaboles pagasta bibliotēku. No 1949. līdz 1985. gadam bibliotēku vadīja leģendāra personība - Kazimirs Stinkevičs. Līdz 1990. gadam Vaboles ciema bibliotēka bija rajona centralizētās bibliotēku sistēmas sastāvdaļa ar stingru RCB metodisko vadību un centralizētu fondu komplektēšanu. Pēc 1990. gada, bibliotēku tīkla decentralizācijas rezultātā, Vaboles pagasta bibliotēka nonāca vietējās pagasta pašvaldības jurisdikcijā. 2005 - 2008. gadā sākas bibliotēkas pāreja uz jaunākajām tehnoloģijām dažādu projektu ietvaros – ERAF, “Gaismas tīkls,” “3td.” 2009. gadā, administratīvi teritoriālās reformas rezultātā izveidojas Daugavpils novads. Bibliotēkas saimniecisko darbību vada vietējā pagasta pārvalde, bet novada Kultūras pārvaldes kompetencē atrodas grāmatu daļēji centralizēta komplektēšana un metodiskā vadība.

Vaboles pagasta bibliotēka ir reģistrēta Latvijas republikas bibliotēku reģistrā 2003. gada 14. oktobrī ar numuru BLB 0097. Bibliotēka ir akreditēta 2009. gada 21. septembrī (Apliecība Nr. 616).

4. ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE.

4.1. Atrašanās vieta un telpas.

Vaboles pagasta bibliotēka atrodas Vaboles ciemata centrā, vienā ēkā ar Skrindu dzimtas muzeju, ar kuru bibliotēkai ir kopēja ieeja un pasta nodaļu. Līdzās atrodas pagasta pārvalde, kultūras nams, vidusskola, arī veikals.

Bibliotēka atrodas šīs iestādes vajadzībām pielāgotās telpās, kuras ir apmierinošā tehniskā stāvoklī. Bibliotēkas telpu kopējā platība ir 79 m². 2015. gadā ir atjaunotas visas ēkas elektroinstalācijas. Bibliotēka ieguvusi atbilstošu apgaismojumu. Pašu spēkiem veikts neliels telpu kosmētiskais remonts. Regulāri tiek atjaunots grīdas seguma krāsojums (2015. gadā). Pašu spēkiem pilnīgi atjaunots satrunējušais grīdas segums bibliotēkas priekštelpā. Rekonstruētas un atsvaidzinātas mēbeles – plaukti grāmatām un žurnāliem, pārbūvēta bērnu zona – samazināts plauktu augstums, pārveidota to konstrukcija. Iegādāti jauni apmeklētāju krēsli un bibliotekāra darba vieta aprīkota ar plašu darba virsmu.

Diemžēl mums nav palīgtelpu, arī ūdens un tualetes ir pieejamas tikai blakusesošajā pagasta pārvaldes ēkā. Bibliotēkas atrašanās vietai ir gan savi plusi, gan savi minusi, bet lasītāju ērtību vārdā bibliotēkas atrašanās vietas maiņa nebūtu lietderīga.

Šie jautājumi varētu tikt aktualizēti pēc tuvākajā nākotnē plānotās Skrindu dzimtas muzeja pārcelšanās uz jaunajām telpām renovētajā ēkā, kad atbrīvosies blakusesošās telpas.

4.2 Bibliotēkas struktūra un funkcijas.

Vaboles pagasta bibliotēka ir pagasts pārvaldes struktūrvienība. Saskaņā ar likuma "Par pašvaldībām" 15. pantu, pagastu bibliotēku izveidošana un to darbības nodrošināšana ir pašvaldības autonomā funkcija.

Bibliotēkas darbu vada un organizē bibliotēkas vadītājs, kuru amatā ieceļ un atbrīvo Vaboles pagasta pārvaldes vadītājs, saskaņojot ar Daugavpils novada Kultūras pārvaldi. Savā darbā vadītājs tieši pakļaujas Vaboles pagasta pārvaldes vadītājam.

Vaboles pagasta bibliotēka ir tautas bibliotēka, kuras struktūru veido abonements ar brīvpieejas fondu un lasītava ar septiņām lasītāju vietām, kā arī piecas datorizētas darba vietas. Atsevišķi iekārtots ir arī bērnu literatūras fonds.

Mūsu pagasta bibliotēka veic sekojošas funkcijas:

- Informācijas;
- Izglītošanas;

- Kultūras;
- Izklaides;
- Sociālās vides radīšanas.

4.3. Bibliotēkas funkciju veikšanai nepieciešamie līdzekļi.

Bibliotēkas funkciju veikšanai nepieciešamie līdzekļi ir bibliotēkas fondi, katalogi un bibliotēkas piedāvātās iespējas brīvi piekļūt internetam izmantojot bibliotēkas datortehniku un bezvadu internetu. Uz 2016. gadu bibliotēkas krājumā bija uzskaitīti 4827 eksemplāri, no kuriem 3761 – grāmatas, 1048 – seriālizdevumi, 18 – audioieraksti. Veikta radikāla fonda izvērtēšana, un ir norakstīti visi līdz 1991. gadam bibliotēkas fondā ienākušie izdevumi, kuri ir fiziski un morāli novecojuši un zaudējuši savu aktualitāti.

Sakarā ar to, ka bibliotēkā vēl nav ieviesta bibliotēku informācijas sistēma ALISE, pilnīgā darba kārtībā tiek uzturēti mūsu bibliotēkas alfabētiskais un sistemātiskais kartīšu katalogi. Informācija sarakstu veidā par visiem bibliotēkas izdevumiem ir nodota Naujenes tautas bibliotēkai ievadīšanai novada elektroniskajā kopkatalogā. No 3761 grāmatas, informācija elektroniskā viedā atrodama par 3654 eksemplāriem. Atlikušie izdevumi gaida savu rindu ievadīšanas pilnīgai pabeigšanai.

Lasītāju rīcībā bibliotēkā atrodas 5 datori ar ātrgaitas bezvadu interneta pieeju, kurus lasītāji 2015.gadā izmantojuši 2883 reizes, savus apmeklējumus fiksējot bibliotēkas datoru izmantošanas uzskaites lapā. Lasītāju vidū vērojama pastāvīga nepieciešamība pēc interneta resursu sniegtā iespēju spektra. Ievērojami pieaugusi Wi-fi tīkla izmantošana no lasītāju privātajām pārnēsājamajām ierīcēm –viedtālruniem, plaukstdatoriem u.c., kas gada laikā ir bieži vien radījis problēmas ar ātrgaitas interneta izmantošanu bibliotēkas stacionārajos datoros. Ir ļoti pieaudzis lietotāju skaits tieši sakarā ar iespēju bibliotēkā lietot bezmaksas Wi-fi.

Bibliotēka ir bijusi pieejama apmeklētājiem darba dienās no plkst. 09.00-17.30.

Bibliotēkas lasītājiem ir pieejami arī bibliotēkas sniegtie SBA pakalpojumi – no citām bibliotēkām saņemti 58 iespieddarbi, bet izsniegti 112 iespieddarbi.

Bibliotēkas pakalpojumu klāstā ir:

- brīvpieejas krājums;
- bibliotēkas alfabētiskais un sistemātiskais kartīšu katalogi darba kārtībā;
- citātu kartotēka;
- novadpētniecības kartotēka;
- tematiskās mapes par dažādām aktuālām tēmām;
- informācija par bibliotēkas krājumu – Naujenes bibliotēkas elektroniskajā katalogā;
- 5 datorizētas lasītāju darba vietas ar interneta pieslēgumu;
- bezvadu internets;
- kopēšana, printēšana;
- datubāze www.letonika.lv; www.nais.lv;

- SBA pakalpojumi;
- bezmaksas Wi-fi.

2015. gadā bibliotēkas lasītāju vidū bijis 132 bērni līdz 18 gadiem. Bērni ir bibliotēkas piedāvāto pakalpojumu aktīvi izmantotāji. Bibliotēkā ir bērniem speciāli pielāgota zona - bērnu literatūras stūrītis – plaukti pielāgoti bērnu vajadzībām – zemāki un vieglāk pieejami. Blakus novietots arī bērniem piemērots galdiņš. Nākotnē gribētos bērnu zonā arī rotaļlietas, puzzles, izzinošas spēles un grāmatiņas pavisam maziem bērniem.

4.4 Darbinieku kvalifikācija

Vaboles pagasta bibliotēkā strādā viens darbinieks – vadītāja, kura ir beigusi Rīgas Kultūras un izglītības tehnikuma Bibliotēku darba nodaļu. Darba pieredze – 26 gadi bibliotēku darbā. Profesionālā kvalifikācija tiek papildināta dažādos kvalifikācijas celšanasursos, konferencēs, semināros, pieredzes braucienos uz citām bibliotēkām.

Nozīmīgi notikumi profesionālajā jomā bijuši 2013. gadā apmeklētais Trešā Tēva dēla projekta noslēguma pasākums Siguldā. 2013. gads ir nozīmīgs arī ar 12. Grāmatu svētku organizāciju, kuri norisinājās Vaboles pagastā un izvērtās par politiku viskuplāk apmeklētajiem Grāmatu svētkiem visā to vēsturē. 2014. gadā ir apmeklēta arī akcija “Grāmatu draugu ķēde” jaunuzceltajā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. 2014. gadā spilgts notikums profesionālajā dzīvē bija dalība Latgales reģiona publisko bibliotēku darbinieku konferencē “Pi gaismys olūta veļdziefīs nuoc...”

4.5 Bibliotēkas akreditācija.

Nozīmīgs notikums bibliotēkas dzīvē ir gatavošanās atkārtotai bibliotēkas akreditācijai 2016. gadā.

2009. gadā publisko bibliotēku akreditācijas komisija – Dzidra Šmita un Zinaīda Rabša, pārbaudīja Daugavpils novada Vaboles pagasta bibliotēkas atbilstību akreditācijas nosacījumiem, un slēdzienā izteica sekojošus ieteikumus:

1. Turpināt krājuma saturisko izvērtēšanu;
2. Aktīvāk veikt krājuma rekatalogizāciju;
3. Veikt pagasta iedzīvotāju aptauju par bibliotēkas darba laiku;
4. Rast iespēju veikt kosmētisko remontu.

Ieteikums turpināt krājuma saturisko izvērtējumu un aktīvāk veikt krājuma rekatalogizāciju ir ņemts vērā. No bibliotēkas krājuma regulāri tiek norakstīti izdevumi, kuri ir nolietojušies, pasīvais fonds un lasītāju nolietoti vai nozaudētie izdevumi. Bibliotēkas fondā ir norakstīti visi izdevumi, kuri ienākuši līdz 1991. gadam. Bibliotēkas krājums, izvērtēšanas rezultātā, no 6080 vienībām iepriekšējās akreditācijas laikā, samazinājies uz 4827 vienībām uz 01.01.2016.

Komisijas ieteikums optimizēt bibliotēkas darba laiku arī ir ņemts vērā – bibliotēka apkalpo lasītājus iepriekšējo 35 stundu vietā - 40 stundas nedēļā – no pulkst. 09.00 līdz pulkst. 17.30. Pusdienu pārtraukums no 13.00 - 13.30. Attiecībā uz darbu sestdienās, lasītāju

aptaujas liecina, ka iedzīvotāji nav gatavi atteikties no bibliotekārajiem pakalpojumiem kādā no darba dienām. Sevišķi neapmierināti ar šādu iespēju bija blakusesošās Vaboles vidusskolas skolēni un pedagogi.

Ieteikums rast iespēju veikt telpu kosmētisko remontu arī ir iespēju robežās izpildīts. Ir atjaunotas visas ēkas elektroinstalācijas. Arī bibliotēka ieguvusi atbilstošu apgaismojumu. Pašu spēkiem veikts neliels telpu kosmētiskais remonts. Regulāri tiek atjaunots grīdas seguma krāsojums (2015. gadā). Pašu spēkiem pilnīgi atjaunots satrunējušais grīdas segums bibliotēkas priekšelpā. Rekonstruētas un atsvaidzinātas mēbeles – plaukti grāmatām un žurnāliem, pārbūvēta bērnu zona – samazināts plauktu augstums, pārveidota to konstrukcija. Iegādāti jauni apmeklētāju krēsli un bibliotēkara darba vieta aprīkota ar plašu darba virsmu. Veidojot budžeta pieprasījumu 2016. gadam, tika iesniegta profesionāli izstrādāta telpu remonta tāme, kura diemžēl netika iekļauta šī gada budžetā.

Bibliotēkas gatavošanās atkārtotai akreditācijai būs nopietns solis, kura mērķis ir:

- *sekmēt bibliotēkas atbilstību bibliotēku darbības minimālajiem standartiem, normām, vadlīnijām;
- *sekmēt kvalitātes vadību bibliotēku sistēmā un arī mūsu pagasta bibliotēkā;
- *sekmēt mūsu bibliotēkas spējas un gatavību iesaistīties nacionālajā un starptautiskajā bibliotēku sadarbībā un informācijas apmaiņā;
- *sakārtotā valsts bibliotēku sistēmā iegūt 1. līmeņa tautas bibliotēkas statusu.

SVID ANALĪZE.

Stiprās puses	Vājās puses
Stabila likumdošana attiecībā uz tiešo bibliotēkas darbību	Lēna ekonomikas atveseļošanās
Grāmatu augstās cenas veikalos	Finanšu resursu samazinājums informācijas resursu iegādei
Bibliotēkas atrašanās apmeklētājiem ērti pieejamā vietā, ciemata centrā – autoostas, veikala, skolas, pagasta pārvaldes, kultūras nama un Skryndu dzimtas muzeja tuvums	Bibliotēkas atrašanās bibliotēkas vajadzībām pielāgotās telpās, kurās nav pieejamas labierīcības un ūdensvads
Bibliotēkas tuvumā plaša bezmaksas autostāvvietā	Nelabvēlīgs telpu mikroklimats – veca koka ēka noēnotā parka daļā – grūti vēdināmas telpas, vasaras periodā – paaugstināts mitrums un sezonai neraksturīgi zems temperatūras režīms

Apkārtējās vides sakoptība	Bibliotēkai nav palīgtempu makulatūras, saimniecības inventāra un citu nepieciešamo mantu glabāšanai
Bibliotēkas mērķi saskaņoti vienotai un kopīgai darbībai	Bibliotēkas telpās ilgāku laiku nav bijis kosmētiskais remonts
Stabila organizācijas struktūra	Mēbeļu un aprīkojuma nolietojšanās
Kvalificēts personāls	Iedzīvotāju sakaita samazināšanās pagastā
Kvalitatīvs bibliotēkas krājums	Neērts un neefektīvs krājuma izvietojums brīvpieejas fonda zonā
SBA pakalpojuma efektīva izmantošana	Daiļliteratūras fonda nolietojšanās
Jauno tehnoloģiju ieviešana	Strauji novecojoša datortehnika bibliotēkas apmeklētājiem
Sakārtota un attīstīta iekšējā un ārējā IT sistēma	Bezatlīdzības lietošanā nodoto datoru tehniskā un morālā novecošana. Īpašnieku mazā ieinteresētība problēmu risināšanā .
Visa bibliotēkas fonda pilnīga elektroniskā katalogizācija	BIS ALISE trūkums bibliotēkā
Bibliotēkas kā novada un Latvijas bibliotēku tīkla sastāvdaļas priekšrocības	Novada centrālās bibliotēkas trūkums
Iespējas	Draudi
Mājīgu, apmeklētājiem ar dažādām vajadzībām piemērotu un pieejamu telpu veidošana pēc Skryndu dzimtas muzeja pārcelšanās uz jaunām telpām	Pašvaldības finansiālo iespēju samazinājums
Vidusskolas atrašanās blakusesošajā ēkā	Demogrāfiskā situācija nākotnē
Sociālā un kultūras vide	Internets, e - bibliotēkas kā alternatīva bibliotēkai
Tehnoloģiskā vide	Informācijas digitalizācija
Jaunu bibliotēkas apmeklētāju piesaistīšana , kuri ieinteresēti bezvadu interneta izmantošanā	Informācijas resursu cenu kāpums
Pakalpojumu un materiālu unikalitāte, nav konkurentu	Vāja sadarbība starp novada kultūras un izglītības iestādēm
Bezmaksas pakalpojumi	Daiļliteratūras fonda fiziska nolietojšanās

5. NĀKOTNES VĪZIJA.

*Mūsu pagasta bibliotēka arī turpmāk pastāvēs kā kā laika un telpas strukturēšanas veids ar zināmu filosofisku pamatu, kurš spēs veicināt augsta dzīves standarta uzturēšanu visos dzīves aspektos – izglītībā, ekonomikā, kultūrā un citur;

*Arī Vaboles pagasta bibliotēka maina savas darbības filosofiju atbilstoši

laikmeta prasībām, sekojot globālām bibliotēku attīstības tendencēm, atbilstoši 19 aktuālās attīstības tendencēm (Nākotnes bibliotēka. Attīstības tendences un prognozes.- Latvijas Nacionāla bibliotēka, 2015.);

- *Līdzās grāmatai bibliotēkas resursus veido arī citi informācijas nesēji;
- *Mūsu pagasta bibliotēka paplašina savu darbību kā informācijas centrs un kļūst par vietējās sabiedrības inovāciju inkubatoru;
- *Bibliotēka arī turpmāk piedāvā savus pamatpakalpojumus bez maksas.

6. RĪCĪBAS PLĀNS ATTĪSTĪBAS MĒRĶU SASNIEGŠANAI.

- *Bibliotēku informācijas sistēmas ALISE ieviešana un pilnīga bibliotekāro procesu automatizācija;
- *Bibliotēkas darbinieka kompetences paaugstināšana;
- *Novecojušā IT aprīkojuma (audio austiņas, datorkrēsli, kameras, printeru) nomaiņa;
- *Telpu profesionāla kosmētiskā remonta veikšana;
- *Pievilcīgas un omulīgas vides radīšana bibliotēkas telpās – ērtas atpūtas un darba zonas izveide;
- *Telpu paplašināšana - saimnieciskās zonas un makulatūras glabāšanas telpu rašana;
- *Bibliotēkas grāmatu fonda izvietošana citā - lielākā telpā;
- *Bibliotēkas ēkas apkārtnes sakārtošana;
- *Norāžu uz bibliotēku ciemata centrā izvietošana;
- *Velonovietnes izveide.

7. NOSLĒGUMS.

Bibliotēka bija, ir un būs viens no nozīmīgākajiem kultūras, izglītības un informācijas centriem laukos. Arī mūsu pagasta bibliotēkas potenciāls ir neapšaubāms, un mums ir visi nepieciešami priekšnoteikumi, lai nākotnē kļūtu par modernu bibliotēku sakārtotā kultūrvīdē.

“Bibliotēkām ir jābūt kopienas centram, kur cilvēki var uzzināt jaunāko un aizraujošāko, kur viņi var piedzīvot nākotni.”(Kīts Maikls Fīls).

Vaboles pagasta bibliotēkas vadītāja

Ināra Meijere